

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

STUDIE A KRÁTKÉ CLÁNKY

PŘEHLED VÝZKUMŮ 46

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-71-0

130115280

PŘEDNÍ ZPRÁVA
NA STARÉM MĚSTĚ V LITOMÝŘI A MĚSTĚ PRAHA
K ASPEKTŮM VÝZKUMŮ MĚSTY LITOMÝŘI

PŘEDNÍ ZPRÁVA
VÝZKUMŮ

VÝZKUMŮ
VÝZKUMŮ

93 95458

BRNO 2005

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis, vydává Archeologický ústav Akademie věd České republiky Brno.
Peer-reviewed journal published by the Institute of Archaeology, Brno.

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Jaroslav Tejral

Výkonná redakce
Assistant Editors

Dana Gregorová, Balázs Komoróczy, Rudolf Procházka,
Lubomír Šebela, Petr Škrdla

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: pv@iabrno.cz
<http://www.iabrno.cz/3cacz.htm>

Vychází jednou ročně/Published yearly

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-71-0

Copyright © 2005 by the Archeologický ústav AV ČR Brno, and by the authors.

Tisk/Print Gloria Rosice

Pokyny pro autory na internetové stránce <http://www.iabrno.cz/3ca1cz.htm>
Instructions to authors on internet pages

účel a datování je nejasné a pochopitelně nelze vyloučit ani zcela recentní původ.

Martin Geisler, ÚAPP Brno

Resumé

Šlapanice (Bez. Brno-venkov), Jiřkovská Str. LBK. Siedlung. Rettungsgrabung.

TULEŠICE (okr. Znojmo)

Extravilán. LnK (IIa). Sídliště. Záchranný výzkum.

Osídlení bezejmenné trati (Tulešice II) se nachází na ZM ČR 24-33-24 v měřítku 1 : 10 000 v rozmezí bodů 102 mm od západní sekční čáry, 90 mm od jižní sekční čáry a 185 mm od západní sekční čáry, 206 m od jižní sekční čáry. Sídliště je 50 m severovýchodně od ohradní zdi areálu zámeckého parku v Tulešicích, na mírném svahu se západní orientací. Jedná se o původně silně podmačený, dnes meliorovaný mírný svah s vysokou hladinou spodní vody. Nachází se východně od soutoku Tulešického potoka a jeho bezejmenného levobřežního přítoku. Nadmořská výška v tomto prostoru kolísá mezi 280–300 m n. m. Podloží je tvořeno světlými jíly. Mimo řady objektů, které můžeme jen rámcově zařadit do pravěku a novověku, se podařilo prozkoumat část menší jámy s materiálem mladšího stupně kultury s lineární keramikou (IIa).

„Na dlouhých záhonech“. LnK (Ib, IIa). Sídliště. Záchranný výzkum.

Polykulturní lokalita „Na dlouhých záhonech“ (Tulešice III) se nachází v rozmezí bodů 74 mm od západní sekční čáry, 204 mm od jižní sekční čáry; 63 mm od západní sekční čáry, 192 mm od jižní sekční čáry a 55 mm od západní sekční čáry, 195 mm od jižní sekční čáry. Byla zjištěna leteckou prospekci M. Bálkem a následně povrchovými sběry M. Přichystala. Nachází se těsně u západní zdi areálu parku zámku v Tulešicích a rozkládá se pravděpodobně po silnici Tulešice – Dolní Dubňany západním směrem a zasahuje i do areálu parku směrem východním. Mírný svah, s nadmořskou výškou kolísající mezi 290–300 m n. m. a s východní orientací je vymezen z východu Tulešickým potokem. Podloží tvoří kvartérní spraše nasedající na okrovozelené slíny. V rámci výzkumu se podařilo zachytit mohutnou kulturní vrstvu s materiálem fáze Ib LnK a část většího plytkého hliníku s keramikou fáze IIa LnK.

Zdeněk Čížmář, ÚAPP Brno

Resumé

Tulešice (Bez. Znojmo). Unbauter Teil der Gemeinde. LBK (IIa). Siedlung. Rettungsgrabung.

Tulešice (Bez. Znojmo). „Na dlouhých záhonech“. LBK (Ib, IIa). Siedlung. Rettungsgrabung.

VĚMYSLICE (okr. Znojmo)

„Stavové“. LnK (Ib), KVK (III), MMK (IIa/b – Lengyel II/III). Sídliště. Záchranný výzkum.

V měsících květnu a červnu 2004 proběhl archeologický dohled a následný záchranný archeologický výzkum v rámci výstavby VTL plynovodu Vémyslice – Tulešice (o celkové délce trasy 6 681 m). Zjištěné polykulturní osídlení se nachází na ZM ČR 24-33-24 v měřítku 1 : 10 000 v rozmezí bodů 362 mm od západní sekční čáry, 53 mm od jižní sekční čáry a 378 mm od západní sekční čáry, 45 m od jižní sekční čáry. Prostor polohy „Stavové“ se nachází na mírném svahu s jižním sklonem na levobřežní přítoky říčky Rokytne. Nadmořská výška v prostoru osídlení kolísá v rozmezí 248–254 m n. m., přičemž od výšky 248 východním směrem se rozkládá široká inundace Rokytne. Do tohoto bodu je také podloží tvořená šterkopisky; západně na ně nasedá mocná sprašová návěj. Ta je od výšky 260 m n. m. vystřídána skalním podložím.

Za unikátní můžeme považovat zjištění sledu kulturních vrstev na dodnes intenzivně obdělávané ploše (obr. 13). Touto skutečností se zařadila lokalita mezi nejceněnější, doposud zjištěné lokality „tellového typu“ na Znojemsku a Moravskokrumlovsku. Sled kulturních vrstev reprezentují neolitické horizonty 102 a 102B kultury s lineární a vypíchanou keramikou, lokálně pak neidentifikovaný kulturní horizont MMK, k. únětické a závěru doby římské. Stratigrafie je ukončena mocnou kulturní vrstvou z doby středohradištní (9. století – viz kap. Středověk a novověk). V intruze pak byl zachycen ještě zlomek amfory z kulturního komplexu středodunajských popelnicových polí.

Nejstarším osídlením je sídliště kultury s lineární keramikou, a to její fáze Ib s bohatým souborem keramiky a dalších nále-

Obr. 12. Vémyslice. Pohár MMK z jámy 500.
Vémyslice. Becher der MBK aus der Grube Nr. 500.

Obr. 13. Vémyslice. Pohled na stratigrafickou sekvenci kulturních vrstev a objektů.
Vémyslice. Ansicht an der stratigraphische Sequenz der Kulturschichten und der Objekte.

zů, pocházející z různých typů sídlištních objektů, ale i mocné kulturní vrstvy 102. Za pozornost stojí především miniaturní rekonstruovaná kubická nádoba s pokročilou výzdobou s notami na koncích násobných lomených linií (jáma 509), která by mohla být importem z prostředí skupiny Tiszadob (?). Ve štípané industrii zaujme především dlouhý hrot z vrtáku, vyrobený z vláského radiolaritu; jinak je využíván téměř výhradně rohovec typu Krumlovský les. Neméně intenzivní je i následné osídlení III. stupně kultury s vypíchanou keramikou, kterou reprezentuje především soujámí 519 a hliník 514, ale i bohatá kulturní vrstva 102B. Velký soubor keramiky doplňuje početná kolekce štípané industrie, u níž je zřejmý odklon od místního rohovce typu Krumlovský les a orientaci na kvalitní zdroje rohovců a silicítů v prostoru Brněnské kotliny a silicítů glacigeních sedimentů. Závěr osídlení mladší doba kamenné náleží především objektu 500 s materiálem typickým pro fázi IIa kultury s moravskou malovanou keramikou (obr. 12). Řada tenkostěnných nádob na sobě nese kombinovanou malovanou výzdobu žluté, bílé pastózní malby na červeném povrchu, což by mohlo ještě inklinovat k fázi Ic MMK. Pokroplejší plastická výzdoba (ploché výčnělky) a profilace okrajů (zesílené plece) však přiřazují tento soubor nálezů poněkud výše. Jedná se o výrazný celek, který je důležitý z hlediska relativní chronologie MMK.

Zdeněk Čermář, ÚAPP Brno

Resumé

Vémyslice (Bez. Znojmo). „Stavové“. LBK (Ib), StBK (III), MBK (IIa/b – Lengyel II/III). Siedlung. Rettungsgrabung.

VEVERSKÁ BÍTÝŠKA (okr. Brno-venkov)

„Mečkov“ (kóta 290 m). Neolit-eneolit. Ojedinelé nálezy. Povrchový průzkum.

Při podrobné povrchové prospekci jižní části Boskovické brázdy byla prohledávána 27. 3. 2004 zejména místa tvořící určitou dominantu nad okolním terénem. Průzkum byl především veden s cílem objevit paleolitickou stanicí. Kóta Mečkov (290 m; 1,6 km JV kostela v obci) byla vytypována i z důvo-

du strategického umístění nad řekou Svratkou. V nejvyšších partiích polohy se nacházely šterky související s povodím blízké řeky. Nalezeny byly pouze dva drobné nepatřinované kusy štípané industrie: úštěpek z rohovce typu Krumlovský les variety II a druhý přepálený. Nálezy indikují možnou, blíže nespecifikovatelnou aktivitu na místě v průběhu neolitu-eneolitu.

„Na nivách“. Neolit-eneolit. Ojedinelý nález. Povrchový průzkum.

O podobné aktivitě můžeme uvažovat i v případě náhodného nálezu úštěpu z rohovce typu Krumlovský les variety II v trati na „Na nivách“ (1 km JZ kostela v obci). Nachází se na poměrně prudkém svahu se sklonem k severovýchodu. Byla nalezena referenty 5. 5. 2004.

Martin Kuča, Zdeněk Schenk, Kamil Smíšek,
Jiří Šlajsa, FF MU Brno

Resumé

Veverská Bítýška (Bez. Brno-venkov). „Mečkov“. Neolitikum-Äneolithikum. Einzelfunde. Oberflächensammlung.

Veverská Bítýška (Bez. Brno-venkov). „Na nivách“. Neolitikum-Äneolithikum. Einzelfund. Oberflächensammlung.

VÍTONICE (okr. Znojmo)

Intravilán. LnK (Ib), VpK (III.). Sídliště. Záchranný výzkum.

V intravilánu obce byla sledována trasa výkopu pro vodovod. Zjištěné archeologické objekty 502–503 se nacházejí na ZM ČR 34-11-19 v měřítku 1 : 10 000 v bodu 15 mm od západní sekční čáry a 372 mm od jižní sekční čáry. Objekt 504 v týlu obecního úřadu se nachází v místě bodu 6 mm od západní sekční čáry a 13,8583 in od jižní sekční čáry. Zbylé objekty, které se nacházejí v prostoru návsi, se nalézají v rozmezí bodů 11 mm od západní sekční čáry; 358 mm od jižní sekční čáry a 15 mm od západní sekční čáry a 337 mm od jižní sekční čáry. Intravilán obce se nachází na závěru hřbetu, který je jen o několik metrů výš než inundační území Jevišovky a Křepičky. Jejich soutok se nachází cca 1 km jižně od návsi obce. Sledované území se rozkládá v těsném sousedství meandrů Křepičky, jeho nadmořská výška kolísá od 202 do 206 m n. m. a má mírný jižní sklon. Podloží je tvořeno kvartérní spraší. Nejstarší osídlené náleží objektům kultury s lineární keramikou (fáze Ib). Důležitý je zlomek hruškovité nádoby kultury s vypíchanou keramikou, který se nalézal v mladších objektech jako intruze.

Zdeněk Čermář, ÚAPP Brno

Resumé

Vítonice (Bez. Znojmo). Bauter Teil der Gemeinde. LBK (Ib), StBK (III.). Siedlung. Rettungsgrabung.

ZLÍN (k. ú. Malenovice, okr. Zlín)

„Zadní mezicestí“. LnK. Sídliště. Záchranný výzkum.

Při záchranném výzkumu na známé archeologické lokalitě, aktuálně na ploše určené k výstavbě nákupního centra Makro,